Rokovi za provedbu postupaka

Βέλγιο

1 Koje su vrste rokova važne za građanske postupke?

U Pravosudnom zakoniku (*Code judiciaire / Gerechtelijk Wetboek*) navodi se niz različitih rokova.

Podijeljeni su u dvije kategorije: rokove čekanja i prekluzivne rokove.

Rokovi čekanja (*délais d'attente / wachttermijnen*) razdoblja su koja moraju isteći. Drugim riječima, ta razdoblja moraju isteći prije nego što se pravne radnje mogu valjano poduzeti.

Primjer je roka čekanja rok za odaziv na sudski poziv (*délai de citation / dagvaardingstermijn*). Između datuma dostave sudskog poziva i pripremnog ročišta mora proći „rok za odaziv na sudski poziv”, tj. osam dana kad je riječ o glavnom postupku (građanskopravni predmeti) i dva dana kad je riječ o postupku privremene pravne zaštite.

Prekluzivni rokovi (*délais de forclusion / vervaltermijnen*) razdoblja su unutar kojih se mora poduzeti pravna radnja, najkasnije na dan isteka roka ili *dies ad quem*, jer se u slučaju isteka tog razdoblja gubi pravo na poduzimanje pravne radnje.

Primjeri su prekluzivnih rokova rokovi unutar kojih se moraju pokrenuti sudski postupci. Ti su rokovi sljedeći:

rok od jednog mjeseca za podnošenje žalbe protiv presude nakon suđenja (članak 1051. Pravosudnog zakonika) od datuma dostave presude

rok od jednog mjeseca za podnošenje prigovora na presudu zbog ogluhe (u odsutnosti) (članak 1048. Pravosudnog zakonika) od datuma dostave presude

rok od tri mjeseca za podnošenje kasacijske žalbe Kasacijskom sudu (*Cour de cassation / Hof van Cassatie)* (članak 1073. Pravosudnog zakonika)

rok od tri mjeseca za pokretanje postupka treće strane (članak 1129. Pravosudnog zakonika)

rok od 30 dana za podnošenje zahtjeva za naknadu štete protiv suca zbog pogreške u provođenju suđenja (članak 1142. Pravosudnog zakonika)

rok od šest mjeseci za ponovno pokretanje građanskog postupka (članak 1136. Pravosudnog zakonika).

Rok za odaziv na sudski poziv stoga je rok čekanja.

Člankom 707. Pravosudnog zakonika propisano je da je redovni rok za odaziv na sudski poziv u glavnom postupku osam dana za osobe koje imaju prebivalište ili boravište u Belgiji.

Isto se primjenjuje u sljedećim slučajevima:

1. sudski poziv dostavlja se u Belgiji na adresu za dostavu pismena;
2. osoba kojoj se sudski poziv dostavlja nema poznato prebivalište ili boravište u Belgiji ili inozemstvu;
3. kada se sudski poziv stranci koja ima prebivalište u inozemstvu dostavlja osobno u Belgiji.

Rok za odaziv na sudski poziv u postupku privremene pravne zaštite skraćen je na dva dana (članak 1035. Pravosudnog zakonika). Rok za odaziv na sudski poziv u postupku pred sucem nadležnim za zapljene (*juge des saisies / beslagrechter*) isto tako iznosi dva dana ako taj sudac odlučuje u svojstvu suca u postupku privremene pravne zaštite.

Ako tuženik nema prebivalište, boravište ili adresu za dostavu pismena u Belgiji, prethodno navedeni „redovni rokovi” od osam odnosno dva dana produljuju se u skladu s člankom 55. Pravosudnog zakonika.

Rok stoga iznosi (osam ili dva dana + ...):

1. 15 dana ako stranka živi u susjednoj zemlji ili Ujedinjenoj Kraljevini;
2. 30 dana ako stranka živi u drugoj europskoj državi;
3. 80 dana ako stranka živi u drugom dijelu svijeta.

Međutim, produljenje roka mora biti predviđeno zakonom. Kad je riječ o sudskom pozivu u glavnom postupku, produljenje roka utvrđeno je u članku 709. Pravosudnog zakonika, a kad je riječ o sudskom pozivu u postupku privremene pravne zaštite, produljenje roka utvrđeno je u članku 1035. Pravosudnog zakonika.

U određenim će slučajevima možda biti nužno vrlo brzo pokrenuti postupak nakon dostave sudskog poziva. U takvim slučajevima odvjetnik ili sudski službenik mogu podnijeti zahtjev za skraćivanje tih rokova nadležnom sudu (članak 708. Pravosudnog zakonika u glavnom postupku, članak 1036. Pravosudnog zakonika u postupku privremene pravne zaštite).

Nakon dostave sudskog poziva, sudski službenik dostavlja i primjerak odluke o skraćenju roka za odaziv na sudski poziv kako bi obavijestio tuženika da je skraćenje roka odobreno.

Jedan je od najvažnijih aspekata roka **računanje**. Postupak računanja utvrđen je u člancima od 48. do 57. Pravosudnog zakonika (tj. poglavlje VIII. prvog dijela Pravosudnog zakonika) (vidjeti u nastavku).

Tim su člancima obuhvaćena opća pitanja (članci 48. i 49.), prekluzivni rokovi (članak 50. prvi stavak), računanje rokova (članak 52. i članak 53. prvi stavak te članci 53. *a*, 54. i 57.), slučajevi *više sile*, produljenje roka (članak 50. drugi stavak, članak 51. i članak 53. drugi stavak te članak 55.) i obustava zbog smrti jedne od stranaka (članak 56.).

2 Popis različitih dana koji su u skladu s Uredbom (EEZ, Euratom) br. 1182/71 od 3. lipnja 1971. predviđeni kao neradni dani.

1. siječnja (Nova godina)

Uskrs i Uskrsni ponedjeljak (promjenjivi datumi)

1. svibnja (Praznik rada)

Uzašašće (šesti četvrtak nakon Uskrsa)

Duhovi i Duhovski ponedjeljak (sedma nedjelja i ponedjeljak nakon Uskrsa)

Državni praznici: 21. srpnja

15. kolovoza (Velika Gospa)

1. studenoga (Svi sveti)

11. studenoga (Primirje iz 1918.)

25. prosinca (Božić)

Ovaj popis **nije** uključen u Pravosudni zakonik.

3 Koja se opća pravila primjenjuju na vremenska ograničenja za različite građanske postupke?

Vidjeti prvo pitanje (prethodno navedeno).

4 Ako je akt ili formalnost potrebno provesti unutar danog razdoblja, kada treba započeti?

Pravilo je da *dies a quo* (dan radnje ili događaja koji aktivira rok) NIJE uključen u rok, ali *dies ad quem* (posljednji dan roka) JEST (*dies a quo non computatur in termino*).

Članak 52. Pravosudnog zakonika: „Rok se računa od ponoći do ponoći. Računa se od dana nakon dana radnje ili događaja koji aktivira rok i uključuje sve dane, čak i subote, nedjelje te državne praznike."

Stoga, računanje roka ne počinje na dan dostave sudskog poziva ili presude (*dies a quo*), nego sljedećeg dana (točnije, u 00:00 sljedećeg dana).

Na primjer, ako je sudski poziv dostavljen u ponedjeljak, 4. svibnja (*dies a quo*), rok za odaziv na sudski poziv počinje u utorak, 5. svibnja. Drugim riječima, prvi je dan osmodnevnog roka utorak, 5. svibnja.

Ako je 4. svibnja petak, rok za odaziv na sudski poziv počinje u subotu, 5. svibnja. Stoga, prvi dan roka za odaziv na sudski poziv može biti subota, nedjelja ili državni praznik.

5 Može li na početno vrijeme utjecati ili ga izmijeniti način prijenosa ili dostava dokumenata (osobna dostava putem sudskog službenika ili dostava poštom)?

A. Dostava koju izvršava sudski službenik

U skladu s člankom 57. Pravosudnog zakonika, osim ako je zakonom propisano drukčije, rok za podnošenje prigovora, žalbe višem sudu ili kasacijske žalbe Kasacijskom sudu počinje dostavom presude osobno ili na prebivalište adresata ili, prema potrebi, ako je primjerak presude predan ili pohranjen, kako je utvrđeno u člancima 38. i 40.

Kad je riječ o osobama koje nemaju prebivalište, boravište ili adresu za dostavu pismena u Belgiji i kojima presuda ne može biti dostavljena osobno, rok počinje teći predajom primjerka presude koji je potrebno dostaviti poštanskoj službi ili, prema potrebi, javnom tužitelju.

Kad je riječ o osobama koje nemaju pravnu sposobnost, rok ne počinje teći do dostave presude njihovu pravnom predstavniku.

B. Dostava u papirnatom obliku (pismo)

Osim ako je zakonom propisano drukčije, u skladu s člankom 53. *a* Pravosudnog zakonika, rokovi koji počinju teći dostavom dokumenta u papirnatom obliku adresatu računaju se na sljedeći način:

ako se dokument dostavlja sudskim dopisom ili preporučenim pismom s povratnicom, od prvog dana nakon dana dostave pisma na prebivalište adresata ili, prema potrebi, na mjesto boravišta adresata ili adresu za dostavu pismena;

ako se dokument dostavlja preporučenim ili običnim pismom, od trećeg radnog dana nakon dana kad je pismo predano poštanskoj službi, osim ako adresat ne dokaže suprotno;

ako se dokument dostavlja s datiranom povratnicom, od sljedećeg dana.

6 Ako vrijeme počne teći uslijed nekog događaja, uzima li se dan kada se taj događaj dogodio u obzir pri izračunu vremenskog razdoblja?
du délai?

Pravilo je da *dies a quo* (dan radnje ili događaja koji aktivira rok) NIJE uključen u rok, ali *dies ad quem* (posljednji dan roka) JEST.

DIES A QUO

Članak 52. Pravosudnog zakonika: „Rok se računa od ponoći do ponoći. Računa se od dana nakon dana radnje ili događaja koji aktivira rok i uključuje sve dane, čak i subote, nedjelje te državne praznike."

Stoga, računanje roka ne počinje na dan dostave sudskog poziva ili presude (*dies a quo*), nego sljedećeg dana (točnije, u 00:00).

Na primjer, ako je sudski poziv dostavljen u ponedjeljak, 4. svibnja (*dies a quo*), rok za odaziv na sudski poziv počinje u utorak, 5. svibnja. Drugim riječima, prvi je dan osmodnevnog roka utorak, 5. svibnja.

Ako je 4. svibnja petak, rok za odaziv na sudski poziv počinje u subotu, 5. svibnja. Stoga, prvi dan roka za odaziv na sudski poziv može biti subota, nedjelja ili državni praznik.

DIES AD QUEM

Članak 53. Pravosudnog zakonika: „Dan isteka roka uključen je u rok. Međutim, ako je taj dan subota, nedjelja ili državni praznik, dan isteka roka premješta se na sljedeći radni dan."

Dies ad quem dan je isteka roka. Uključen je u rok te je stoga zadnji dan roka.

Međutim, ako je taj *dies ad quem* subota, nedjelja ili državni praznik, dan isteka roka premješta se na sljedeći radni dan.

7 Ako se vremensko ograničenje iskazuje u danima, odnosi li se navedeni broj dana na kalendarske ili radne dane?

U skladu s člankom 52. Pravosudnog zakonika, rok se računa od ponoći do ponoći. Računa se od dana nakon dana radnje ili događaja koji aktivira rok i uključuje sve dane, čak i subote, nedjelje te državne praznike.

Međutim, radnja može biti valjano poduzeta u pisarnici suda samo na dane i u vrijeme kada je pisarnica otvorena za javnost, osim ako se ne poduzima elektroničkim putem.

Zbog toga se moraju upotrebljavati **kalendarski dani**.

8 Kada se takvo razdoblje izražava u tjednima, mjesecima ili godinama?

U skladu s člankom 54. Pravosudnog zakonika, rok se računa u mjesecima ili godinama od kalendarskog datuma točno jedan mjesec prije odgovarajućeg kalendarskog datuma u drugom mjesecu.

Taj se članak primjenjuje samo na rokove izražene u mjesecima ili godinama (na primjer, rok za podnošenje prigovora ili žalbe: jedan mjesec). To znači, zajedno s člankom 53. Pravosudnog zakonika, da rok od mjesec dana, na primjer, ne iznosi uvijek 30 ili 31 dan, nego može biti dulji ili kraći.

„Kalendarski datum" znači prvi dan roka, odnosno dan nakon dostave.

9 Kada rok ističe ako je izražen u tjednima, mjesecima ili godinama?

U skladu s člankom 53. prvim stavkom Pravosudnog zakonika, dan isteka roka (tj. *dies ad quem*) uključen je u rok.

10 Ako rok istječe u subotu, nedjelju, na državni praznik ili neradni dan, produljuje li se do prvog sljedećeg radnog dana?

Međutim, člankom 53. drugim stavkom Pravosudnog zakonika propisano je da se, ako je taj dan subota, nedjelja ili državni praznik, dan isteka roka premješta na sljedeći radni dan.

11 Produljuju li se rokovi u određenim okolnostima? Pod kojim je uvjetima moguće iskoristiti takvo produljenje?

(a) Rokovi koji ne uzrokuju prestanak prava

U članku 49. Pravosudnog zakonika navodi se da su rokovi utvrđeni zakonom i da sudovi mogu odrediti rokove samo ako je to dopušteno zakonom.

U skladu s člankom 51. Pravosudnog zakonika, sudovi mogu prije njihova prestanka skratiti ili produljiti rokove koji ne uzrokuju prestanak važenja prava.

Osim ako je zakonom propisano drukčije, produljenje roka ne može biti dulje od početnog roka i ne mogu se odobriti dodatna produljenja, osim na temelju obrazložene odluke i ozbiljnih razloga.

(b) Stranka koja nema prebivalište, boravište ili adresu za dostavu pismena u Belgiji

U skladu s člankom 55. Pravosudnog zakonika, ako je zakonom propisano da se rokovi određeni stranci koja nema prebivalište, boravište ili adresu za dostavu pismena u Belgiji moraju produljiti, produljenje iznosi:
15 dana ako stranka živi u susjednoj zemlji ili Ujedinjenoj Kraljevini;
30 dana ako stranka živi u drugoj europskoj državi;
80 dana ako stranka živi u drugom dijelu svijeta.

(c) Tijekom sudskih praznika

U skladu s člankom 50. drugim stavkom Pravosudnog zakonika, svaki rok za podnošenje prigovora ili žalbe predviđen člancima 1048. i 1051. te člankom 1253.c točkama (c) i (d), koji počinje i završava tijekom sudskih praznika, produljuje se do 15. dana nove sudske godine.
Sudski praznici traju od 1. srpnja do 31. kolovoza svake godine.
Ako rok za podnošenje prigovora ili žalbe počinje i završava u tom razdoblju, *dies ad quem* tog roka produljuje se do 15. rujna.
Prvi primjer: presuda je dostavljena 30. lipnja (*dies a quo*). Rok počinje teći 1. srpnja i završava (*dies ad quem*) 31. srpnja.
Drugi primjer: presuda je dostavljena 31. srpnja (*dies a quo*). Rok počinje teći 1. kolovoza i završava (*dies ad quem*) 31. kolovoza.
U oba su primjera prvi dan roka i *dies ad quem* u vrijeme trajanja sudskih praznika te se stoga rok produljuje do 15. rujna, što je zadnji radni dan za dostavu prigovora ili žalbe.
Treći primjer: presuda je dostavljena 29. lipnja. Rok počinje teći 30. lipnja. *Dies ad quem* je 29. srpnja.
Četvrti primjer: presuda je dostavljena 1. kolovoza. Rok počinje teći 2. kolovoza. *Dies ad quem* je 1. rujna.
U oba primjera prvi dan roka ili *dies ad quem* nisu u vrijeme trajanja sudskih praznika te se rok stoga ne produljuje do 15. rujna.
Trebalo bi napomenuti da se članak 50. drugi stavak Pravosudnog zakonika (produljenje zbog sudskih praznika) i članak 53. drugi stavak Pravosudnog zakonika (premještanje dana isteka roka na sljedeći radni dan jer je dan isteka roka subota, nedjelja ili državni praznik) mogu primjenjivati ako je zadnji dan sudskih praznika (31. kolovoza) subota ili nedjelja, a zadnji dan roka (*dies ad quem*) je 31. kolovoza.
Članak 50. drugi stavak Pravosudnog zakonika trebao bi se primjenjivati prije članka 53. drugog stavka Pravosudnog zakonika.
Primjer:
presuda je dostavljena 31. srpnja. Rok za podnošenje prigovora ili žalbe teče od 1. kolovoza do 31. kolovoza, koji je u subotu ili nedjelju.
U skladu s člankom 50. drugim stavkom Pravosudnog zakonika, prvi i zadnji dan roka u vrijeme su trajanja sudskih praznika, što znači da se rok produljuje do 15. rujna.
Članak 53. drugi stavak može se primijeniti samo ako je 15. rujna subota ili nedjelja te se u tom slučaju zadnji dan roka premješta na ponedjeljak.

(d) Smrt stranke kojoj je dopušteno podnijeti prigovor, žalbu višem sudu ili kasacijsku žalbu Kasacijskom sudu

U skladu s člankom 56. Pravosudnog zakonika, smrću stranke obustavlja se rok određen toj stranci za podnošenje prigovora, žalbe višem sudu ili kasacijske žalbe Kasacijskom sudu.
Rok se nastavlja tek nakon što se presuda ponovno dostavi na prebivalište preminule stranke i teći će samo od isteka rokova za sastavljanje i razmatranje popisa imovine ako je presuda dostavljena prije isteka tih rokova.
Presuda se može zajednički dostaviti nasljednicima, bez navođenja njihovih imena i svojstava. Međutim, sve zainteresirane strane mogu biti izuzete od prestanka važenja njihovih prava zbog isteka roka ako se smatra da dotične stranke nisu bile svjesne dostave.

12 Koje je vremensko ograničenje za žalbe?

U skladu s člankom 1050. Pravosudnog zakonika opće je pravilo da se žalba može podnijeti u svim predmetima odmah po donošenju presude, čak i ako je donesena zbog ogluhe. Kad je riječ o presudi o nadležnosti ili, osim ako sud odluči drukčije, o privremenoj presudi, žalba se može podnijeti samo uz žalbu protiv pravomoćne presude.
U skladu s člankom 1051. Pravosudnog zakonika, rok za podnošenje žalbe iznosi jedan mjesec od dostave presude u skladu s člankom 792. drugim i trećim stavkom. Međutim, u skladu s člankom 1054. Pravosudnog zakonika, tuženik može u bilo kojem trenutku žalbenom sudu podnijeti protužalbu protiv bilo koje stranke u postupku, čak i ako je presuda dostavljena bez zadrške ili je prihvaćena prije nego što je dostavljena.

13 Mogu li sudovi promijeniti vremenska ograničenja, posebice ona za dolazak na sud, ili pak utvrditi određeni datum za to?

U skladu s člankom 51. Pravosudnog zakonika, sudovi mogu prije njihova prestanka skratiti ili produljiti rokove koji ne uzrokuju prestanak važenja prava. Osim ako je zakonom propisano drukčije, produljenje roka ne može biti dulje od početnog roka i ne mogu se odobriti dodatna produljenja, osim na temelju obrazložene odluke i ozbiljnih razloga.

14 Gubi li stranka, koja boravi u mjestu u kojem bi joj se odobrilo produljenje roka, tu prednost ako ju se o radnji koju može poduzeti obavijesti u mjestu u kojem osobe sa stalnim boravištem ne mogu iskoristiti tu pogodnost?

Članak 55. Pravosudnog zakonika uveden je posebno za takve stranke. Ako su uvjeti iz tog članka ispunjeni, takve stranke mogu iskoristiti pogodnost te odredbe.

15 Koje su posljedice nepridržavanja rokova?

U skladu s člankom 50. prvim stavkom Pravosudnog zakonika, rokovi koji uzrokuju prestanak važenja prava ne mogu se skraćivati niti produljivati, čak ni uz suglasnost stranaka, osim ako je taj prestanak važenja obuhvaćen uvjetima utvrđenima zakonom.
Drugim riječima, pravna radnja mora biti izvršena prije isteka roka jer u protivnom neće biti dopuštena.

16 Ako rok istekne, koji su pravni lijekovi dostupni osobama koje su propustile rokove, odnosno strankama koje su odsutne?

Istek je prekluzivnog roka konačan. Drugim riječima, više nije moguće podnijeti žalbu, osim ako je prekršen zakon.

Posljednji put ažurirano: 28/10/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJN-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.